

Vergaderjaar 1985–1986

19 156

**Wijziging van de Wet voorraadvorming
aardolieproducten**

Nr. 12

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 11 juli 1986

Inleiding

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel COVA (kamerstuk 19 156) heb ik een notitie toegezegd over de betekenis van het begrip marktwaarde alsmede de doorwerking van heffingen binnen dit principe. Hierbij doe ik u die notitie toekomen.

1. De betekenis van het begrip marktwaarde

In essentie is de betekenis van het marktwaarde-principe gelegen in het feit dat langs deze weg de waarde van het aardgas voor de diverse verbruikers kan worden vastgesteld. Dit omdat van meet af aan in Nederland een prijsstelling op basis van kostprijs is verworpen.

Het marktwaardeprincipe garandeert een evenwichtige inpassing van het aardgas binnen het totale energie-aanbod, een voldoende besparingsprikkel, een adequate exploratieprikkel en last but not least een maximale bijdrage aan de nationale welvaart.

Deze principiële uitgangspunten zijn door opeenvolgende Regeringen overgenomen en ook nooit aangevochten. Integendeel, ook SER en AER delen deze uitgangspunten¹. Voor een uitgebreide uiteenzetting van de relatie tussen marktwaarde en deze aspecten zij verwezen naar de memorie van toelichting op de Begroting van Economische Zaken 1984 (kamerstuk 18 100).

Wat betreft de toepassing van het begrip marktwaarde het volgende.

Marktwaarde is een generiek *principe* dat uitgaat van de waarde die het gas vertegenwoordigt voor de verbruiker. Deze waarde verschilt per verbruiker omdat de kosten verbonden aan het energetisch alternatief voor aardgas per verbruiker verschillen.

Met andere woorden, de marktwaarde moet per verbruikerssegment *specifiek* worden ingevuld.

Bij deze invulling worden bezien, de brandstofkosten van het energetisch alternatief maar ook het verschil in investeringskosten tussen de aardgas-toepassing en de alternatieve toepassing bij de eindverbruiker. Het eerste

¹ Zie onder meer AER, De Prijs van het aardgas, juni 1983 en SER, Advies Aardgas-beleid, oktober 1983

element kan worden samengevat met calorische equivalentie of pariteit, het tweede element wordt veelal aangeduid met premiewaarde. De praktische invulling van de marktwaarde gebeurt op basis van een vergelijking met het alternatieve olieprodukt omdat dit het economisch en technisch alternatief ten opzichte van aardgas is. De calorische equivalentie wordt voor kleinverbruikers bepaald op basis van huisbrand- of gasolie en voor grootverbruikers op basis van stookolie. De waardevergelijking geschiedt altijd over een zekere tijdperiode die in contracten wordt vastgelegd (de zogenaamde referentieperiode).

Bij het berekenen van de gasprijs langs bovenstaande lijnen is niet aan de orde waarom het relevante olieprodukt een bepaald prijsniveau heeft, maar dat er in de markt een zeker prijsniveau voor dit olieprodukt tot stand komt waartegen de verbruiker het produkt kan kopen. Deze aankoopprijs is dan een gegeven voor het bepalen van de gasprijs op basis van calorische equivalentie.

In de paritaire prijs zijn de normale kostprijselementen alsook heffingen op het produkt begrepen. Het gaat immers om de prijs die de eindverbruiker uiteindelijk moet betalen.

In onderstaande paragraaf wordt nader ingegaan op de invloed van heffingen. Wat betreft het premie-element zij nog opgemerkt dat dit in de Nederlandse gasprijsystematiek tot nog toe slechts beperkt tot uitdrukking is gekomen. In de schijvensystematiek van grootverbruikers is dit element verdisconteerd via een opslag op calorische equivalentie. In de kleinverbruikersprijs, conform het huidige VEGIN-Gasunie-contract, is dit element nog niet verdisconteerd.

2. De doorwerking van heffingen

2.1. Heffingen op huisbrandolie en de doorwerking daarvan op de gasprijs voor kleinverbruik

Conform de vigerende tariefstructuur wordt als kleinverbruik van aardgas beschouwd een jaarverbruik tot 170 000 m³. De prijs die voor dat kleinverbruik geldt, wordt in rekening gebracht aan zowel huishoudens als grootverbruikers die de in Nederland toegepaste schijvensystematiek doorlopen (gasprijs voor de eerste 170 000 m³ ofwel a-schijf).

Huisbrandolie is voor het kleinverbruik het meest nabijgelegen substituuat. De prijs in Nederland voor huisbrandolie laat zich objectief bepalen op grond van de Platt's-noteringen voor gasolie in dollars per ton, deze om te rekenen naar guldens per ton tegen de relevante dollarkoers en vervolgens te verhogen met accijns op gasolie – niet bestemd voor wegverkeer – de (I) COVA-heffing, alsmede een handelsmarge.

De hiervoor geschetste wijze van vaststelling van de eindverbruikersprijs van huisbrandolie is vastgelegd in de «interim»-overeenkomst tussen VEGIN en Gasunie voor de periode 1 juli 1986 tot 1 juli 1988. In deze overeenkomst is tevens vastgelegd, dat wijzigingen die eventueel optreden in relevante accijns en (I)COVA-heffing in de berekening van de gasprijs zullen doorwerken.

Gegeven het marktwaardebeginsel, dat inhoudt dat de kleinverbruiker niet meer voor zijn energievoorziening betaalt dan de huisbrandolieverbruiker, alsmede op grond van de wijze waarop dit beginsel berekenings-technisch is vastgelegd in de overeenkomst tussen VEGIN en Gasunie is het logisch en juist om de verhoging van de (I)COVA-heffing volledig door te laten werken in de aardgasprijs voor kleinverbruik.

Hetzelfde geldt overigens evenzeer voor andere mutaties in de prijs van huisbrandolie, hetzij in de marktprijzen af-raffinaderij (die tot uiting komen in eerdergenoemde Platt's-noteringen), hetzij in de handelsmarge en toeslagen als accijns.

Wat betreft de milieuheffing zij het volgende opgemerkt.

Deze heffing geldt onder meer voor huisbrandolie en voor aardgas. De hoogte van deze heffing wordt bepaald naarmate de desbetreffende brandstof het milieu vervuult indachtig het principiële uitgangspunt van het milieuhygiënische beleid dat «de vervuiler betaalt». Dat moet ertoe leiden dat de daaruit voortvloeiende beïnvloeding van het verbruik via de aldus te realiseren heffingsverschillen in stand blijft. Immers anders zouden er onjuiste prijsprikkels tot stand komen. Om die reden wordt de respectievelijke milieuheffing op de uiteindelijke prijzen van de onderscheiden brandstoffen gezet.

2.2. Heffingen op stookolie en de gasprijen voor grootverbruikers

Grootverbruikers zijn afnemers van aardgas met een jaarverbruik boven de 170 000 m³.

De gasprijs wordt voor deze afnemers gerelateerd aan de stookolieprijs. Deze wordt berekend op basis van Platt's 1% mean-notering van stookolie plus opslagen zoals accijns, (I)COVA en handelsmarge. Mutaties in de stookolienotering en opslagen werken op dezelfde wijze voor grootverbruikers door als beschreven in paragraaf 2.1.

Wat betreft de (I)COVA-heffing zij vermeld dat deze thans nul is. Voor een uiteenzetting van de achtergrond hiervan zij verwezen naar mijn schrijven aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal d.d. 14 juli 1986.

2.3. Financiële effecten van mutaties in de aardgasprijen

Op grond van het marktwaardebeginsel werken mutaties in de prijzen van olieproducten door in de prijzen van aardgas.

Deze prijsmutaties leiden tot mutaties in de aardgasopbrengsten. Deze opbrengsten worden tussen betrokkenen (producenten en Staat) verdeeld op grond van een complex van privaatrechtelijke overeenkomsten en wettelijke regelingen.

In dit verband zij vermeld dat een verhoging van de (I)COVA-heffing met 1 ct./liter leidt tot een verhoging van de aardgasprijs volgens de a-schijf met 0,9 ct./m³. Deze verhoging heeft tot gevolg een verhoging van de aardgasopbrengsten met ca. f 145 mln. op jaarbasis, waarvan $\pm \frac{3}{4}$ uit de deelmarkt huishoudens en het restant uit het zakelijk verbruik.

Op grond van eerdergenoemde overeenkomsten en regelingen vloeit van deze opbrengstmutatie bij de huidige volume- en prijsniveaus ruim 15% toe aan de NAM; het overgrote deel valt derhalve toe aan de Staat.

De Minister van Economische Zaken,
G. M. V. van Aardenne